

การศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

A Study of the Behavior in Using Facebook of Bachelor's Degree Students in the Faculty of Education, Mahasarakham University

เดชา จันทัก^{1*}

Dacha Jantakat^{1*}

(Received : September 1, 2020 ; Revised : September 30, 2020 ; Accepted : September 30, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ 3) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 150 คน ในปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเอกเป็นชั้น (Strata) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก สถิติที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) นิสิตส่วนใหญ่ใช้งานเฟซบุ๊กที่สถานศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.00 ทั้งนี้ นิสิตร้อยละ 77.30 ใช้เฟซบุ๊กทุกวัน นิสิตร้อยละ 28.00 ใช้เฟซบุ๊ก 3 – 4 ชั่วโมงต่อวัน โดยนิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในช่วง 18.00 น. – 23.59 น. คิดเป็นร้อยละ 86.00 สำหรับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 2) การใช้ประโยชน์จากการใช้เฟซบุ๊ก ของนิสิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่นิสิตได้รับประโยชน์มากคือ การใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา เช่น ส่งงาน สอบถามงาน และ การเรียนรู้ 3) ผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตโดยรวม มีผลกระทบน้อย โดยด้านที่ผลกระทบน้อยที่สุด คือ เกิดอุบัติเหตุ ทางกายเพราะมัวแต่เล่นเฟซบุ๊ก เช่น เดินชนกับคนอื่น หกล้ม

คำสำคัญ : พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก ประโยชน์ที่ได้รับจากเฟซบุ๊ก ผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊ก

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Assistant Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

* Corresponding Author E-mail: dacha.j@msu.ac.th

Abstract

This research aimed to 1) study the behavior in using Facebook of bachelor's degree students in the Faculty of Education, Mahasarakham University, 2) study the benefits of using Facebook for the bachelor's degree students in the Faculty of Education, Mahasarakham University, and 3) study the impacts of using Facebook on the bachelor's degree students in the Faculty of Education, Mahasarakham University. The sample consisted of 150 bachelor's degree students in the Faculty of Education, Mahasarakham University, enrolled in the academic year 2018, selected through stratified random sampling, using the majors as strata. The instrument was a questionnaire on the behavior in using Facebook. The statistics used were the mean, standard deviation and percentage.

The result showed that 1) 44 percent of the students, the largest group, used Facebook at the university; 77.30 percent used Facebook every day; 28.00 percent used Facebook for 3-4 hours per day; most students or 86.00 percent used it in their spare time, from 6.00 to 11.59 pm. The students' behavior in using Facebook had the overall propriety in the moderate level; 2) the benefits of using Facebook for the bachelor's degree students, on the whole, were in the high level; the benefits of using Facebook were on educational purposes such as submitting assignments, making inquiries and learning. 3) The impacts of using Facebook on the students, on the whole, were in the low level, the minimal impacts were physical accidents such as bumping into someone, or falling, caused by using Facebook while walking.

Keywords: behavior in using Facebook, benefits of using Facebook, impacts of using Facebook

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันอินเทอร์เน็ต (internet) นับว่ามีบทบาทและมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของประชาชนมากขึ้น จนกลายเป็นการสื่อสารสมัยใหม่ที่เป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยมีส่วนช่วยทั้งในเรื่อง การศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การทำงาน การติดต่อสื่อสาร ความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้อินเทอร์เน็ตมีความเติบโตและมีผู้ให้บริการเพิ่มมากขึ้นทุกวัน มีการพัฒนาช่องทางใหม่ ๆ บนอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นมากมาย ดังเช่น เว็บไซต์ในรูปแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (online social networking) ในปัจจุบันมีผู้ใช้งานทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นหนึ่งในเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ที่มีผู้ใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผู้ใช้งานไม่ต่ำกว่า 400 ล้าน คนต่อเดือน และกลายเป็นเว็บไซต์ social networking ที่ใหญ่ที่สุดในโลก (พรขพล มังกรพิศม, 2553 อ้างถึงใน บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, 2557)

เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ผู้ใช้เฟซบุ๊กมีอยู่ทุกเพศวัย จากการสำรวจของเว็บไซต์เฟซบุ๊ก พบว่า การใช้เฟซบุ๊กจะแพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่นมากกว่าในกลุ่มอายุอื่น ๆ พิจารณ์ เจริญศรี และ คณะ (2560) ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เฟซบุ๊กมีข้อดี คือ การสร้างความสัมพันธ์ลดช่องว่างทางระยะทางและเวลาเพราะทำให้เราได้พบเพื่อนใหม่และเพื่อนเก่าที่ไม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลานานหากเรามองในความเป็นสื่อสมัยใหม่เฟซบุ๊ก เปรียบเสมือนการย่อโลกให้เล็กลง (จิรภัทร เริ่มศรี, 2558) สิ่งที่สำคัญของเฟซบุ๊ก คือมีคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้เพื่อการสื่อสาร สามารถใช้เป็นเวทีเปิดรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ และใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้หลายช่องทาง ด้วยคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ อาจารย์ผู้สอนบางท่านได้นำเฟซบุ๊กมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้บรรยากาศการสอนดูทันสมัย เป็นการใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้สามารถติดต่อกับผู้เรียนได้สะดวกรวดเร็ว ช่วยในการเรียนแบบมีส่วนร่วมที่ผู้เรียนจะเข้ามาทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ และ เฟซบุ๊กเป็นเวทีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นได้มากกว่าในห้องเรียน (Cheung, Chiu, & Lee, 2011; Pempek, Yermola, & Calvert, 2009 ; Roblyer, McDaniel, Webb, Herman, & Witty, 2010 อ้างถึงใน พิจารณ์ เจริญศรี และ คณะ, 2560)

ทั้งนี้ ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่นมีการเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านเครือข่าย สังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นที่นิยมของกลุ่มนิสิต นักศึกษาส่วนมาก ใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารอย่างเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางการสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่จำกัดเฉพาะแต่การสนทนาซึ่งกันและกันเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนลดช่องว่างทางระยะทางและเวลา เพราะทำให้เราได้พบเพื่อนใหม่ รวมถึงเพื่อนเก่า ๆ ที่ไม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้การสื่อสารง่ายและรวดเร็วมากขึ้น โดยไม่ใช่แค่การรู้จักกันในกลุ่มๆเท่านั้น และยังทำให้เกิดการสื่อสารถึงกันครอบคลุมทั่วโลก ซึ่งหากมองในแง่ของความเป็นสื่อสมัยใหม่นั้น เฟซบุ๊กเปรียบเสมือนการย่อโลกให้เล็กลง การสื่อสารมีความทันสมัย รวดเร็ว และมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น (บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, 2557) แต่ในทางกลับกันเฟซบุ๊กได้สร้างผลกระทบ เช่น การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การทะเลาะวิวาท การใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม การนำรูปที่ไม่เหมาะสมเผยแพร่ รวมถึงการใส่ข้อมูลในเชิงไม่สร้างสรรค์ นิสิต นักศึกษา เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่นิยมเปิดรับสื่อสมัยใหม่ และเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊ก (จิรภัทร เริ่มศรี, 2558)

นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่นำอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เข้ามาใช้ในการเรียน และ มักเล่นเฟซบุ๊กในห้องเรียน ซึ่งทำให้นิสิตเสียสมาธิในการเรียน นอกจากนี้ เมื่ออยู่นอกชั้นเรียน หากนิสิตบริหารจัดการเวลาไม่มีประสิทธิภาพ การใช้เฟซบุ๊ก อาจมีผลทำให้เสียการเรียนได้ เนื่องจากเวลาที่ใช้กับการเล่นเฟซบุ๊ก ทำให้ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียนหรือ ทำการบ้าน แต่หากใช้เฟซบุ๊กในทางที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้จะทำให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมากมาย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ตรวจสอบความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้เฟซบุ๊กกับผลการเรียน (academic performance) ของนักศึกษาจำนวนมาก งานวิจัยเหล่านี้ได้ข้อสรุปจากผลการศึกษา

ที่แตกต่างกัน บางงานวิจัยบางเรื่อง พบว่า การใช้เฟซบุ๊กมีผลทางลบต่อผลการเรียนของนักศึกษา คือ ยิ่งใช้เฟซบุ๊กมากผลการเรียนจะยิ่งตกต่ำลง (Boogart & Robet, 2006 ; Karpinski & Duberstein, 2009 อ้างถึงใน พิจารณ์ เจริญศรี และ คณะ, 2560) ในขณะที่งานวิจัยบางเรื่อง พบว่า กลับพบว่า การใช้เฟซบุ๊ก ไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา (Kolek & Saunders, 2008 ; O' Brien, 2011; Pasek, More, & Hargittai, 2009 อ้างถึงใน พิจารณ์ เจริญศรี และ คณะ, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมถึงศึกษาการใช้ประโยชน์จากการใช้เฟซบุ๊ก ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ มาทำความเข้าใจพฤติกรรมการสื่อสารในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนิสิตในปัจจุบัน ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมถึง สามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงวางแผนส่งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และความเข้มแข็งให้กับนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นเยาวชนที่สำคัญของประเทศไทย ให้เป็นผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย มั่นคง และสามารถใช้อยู่ประโยชน์จากเทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างรู้เท่าทัน เพื่อพัฒนาตนเองให้กลายเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ รวมทั้ง เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนิสิตสามารถใช้งานสังคมออนไลน์ เพื่อการเรียนรู้ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเอกเป็นชั้น (Strata) ในการสุ่ม จำนวน 150 คน ประกอบไปด้วยนิสิตหลักสูตรการศึกษาด้านจิต 7 สาขาวิชาเอก ประกอบด้วยสาขา 1) วิทยาศาสตร์ทั่วไป 2) คณิตศาสตร์ 3) สังคมศึกษา 4) ภาษาอังกฤษ 5) ภาษาไทย 6) การศึกษาปฐมวัย และ 7) เทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลการสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดย พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง การใช้เฟซบุ๊กในรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ ประกอบด้วยความถี่ และระยะในการใช้เฟซบุ๊ก ตลอดจนลักษณะของรายการต่าง ๆ ในเฟซบุ๊ก ที่มีการใช้งาน แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการแชร์เนื้อหาบนเฟซบุ๊ก ด้านจุดประสงค์ในการใช้งานเฟซบุ๊ก ด้านการค้นหาและเพิ่มเพื่อนในเฟซบุ๊ก ด้านลักษณะการใช้เฟซบุ๊ก ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊ก ด้านผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊ก ด้านความคาดหวังจากการใช้เฟซบุ๊ก และด้านพฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก ซึ่งสังเคราะห์และประยุกต์จากผลการวิจัยของ บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (2557) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของแบบสอบถามระดับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก ทั้ง 8 ด้านเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามงานวิจัยไปหาคุณภาพ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของข้อคำถาม ว่ามีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละด้านหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับข้อคำถาม และให้เพิ่มเติมข้อคำถามในแต่ละด้านของพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีของ Cronbach's Alpha มีค่าเท่ากับ 0.95 และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามงานวิจัย ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดตามสาขาวิชาเอก มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามงานวิจัยไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ที่ห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

3.2 ผู้วิจัยรอเก็บแบบสอบถามงานวิจัยคืนหลังจากนิสิต ตอบแบบสอบถามงานวิจัยเสร็จ และได้แบบสอบถามงานวิจัยกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 150 ฉบับ

3.3 นำแบบสอบถามงานวิจัยที่ได้จากการตอบแบบคำถามจากกลุ่มตัวอย่างไปทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ รวมทั้งความครบถ้วน ในการตอบคำถามของแต่ละด้าน

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามงานวิจัยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป เพื่อสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ความถี่ของสถานที่ที่นิสิตใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook) ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สถานที่ที่นิสิตใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook)	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน / คอนโด/ อพาร์ทเมนต์ / หอพัก / ที่อยู่อาศัย	19	12.70
สถานศึกษา	66	44.00
สถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต	15	10.00
สถานที่ทั่วไประหว่างเดินทางระหว่างวัน	50	33.30
รวม	150	100.00

ตาราง 1 พบว่า สถานที่ที่นิสิตระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ใช้สถานศึกษาในการใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook) จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 สถานที่ทั่วไประหว่างเดินทางระหว่างวัน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 บ้าน / คอนโด / อพาร์ทเมนต์ / หอพัก / ที่อยู่อาศัย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 และ สถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตาราง 2 ความถี่ในการใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความถี่ในการใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook)	จำนวน	ร้อยละ
2-3 วันต่อสัปดาห์	2	1.30
4-6 วันต่อสัปดาห์	32	21.30
ทุกวัน	116	77.30
รวม	150	100.00

ตาราง 2 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการใช้งานของเฟซบุ๊กทุกวัน จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30 รองลงมาคือ การใช้งานของเฟซบุ๊ก 4-6 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 และ ใช้งานเฟซบุ๊ก 2-3 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30

ตาราง 3 จำนวนชั่วโมงที่ใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ต่อวันของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จำนวนชั่วโมงที่ใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 นาทีต่อวัน	13	8.70
31 นาที ถึง 1 ชั่วโมงต่อวัน	18	12.00
1-2 ชั่วโมงต่อวัน	24	16.00
3-4 ชั่วโมงต่อวัน	42	28.00
5-6 ชั่วโมงต่อวัน	27	18.00
มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน	26	17.30
รวม	150	100.00

ตาราง 3 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่ใช้เฟซบุ๊ก 3-4 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือ 5-6 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 มากกว่า 6 ชั่วโมง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 1-2 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ใช้งานเฟซบุ๊ก 31 นาที ถึง 1 ชั่วโมง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และใช้งานเฟซบุ๊กน้อยกว่า 30 นาทีต่อวัน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70

ตาราง 4 ช่วงเวลาที่นิสิตใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook)

ช่วงเวลาที่นิสิตใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook)	จำนวน	ร้อยละ
12.01 น. – 17.59 น.	8	5.30
18.00 น. - 23.59 น.	129	86.00
24.00 น. – 05.59 น.	13	8.70
รวม	150	100.00

ตาราง 4 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่มีการใช้งานเฟซบุ๊กช่วงเวลา 18.00 น. – 23.59 น. บ่อยที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 รองลงมาช่วงเวลา 24.00 น. – 05.59 น. จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 และ ช่วงเวลา 12.01 น. – 17.59 น. จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
1. ด้านการแชร์ เนื้อหาบนเฟซบุ๊ก	3.52	0.81	มาก
2. ด้านจุดประสงค์ในการใช้เฟซบุ๊ก	3.12	0.59	ปานกลาง
3. ด้านการค้นหา และ เพิ่มเพื่อนในเฟซบุ๊ก	3.70	0.80	มาก
4. ด้านลักษณะการใช้เฟซบุ๊ก	3.28	0.97	ปานกลาง
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊ก	3.79	0.15	มาก
6. ด้านผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊ก	1.70	1.30	น้อย
7. ด้านความคาดหวังจากการใช้เฟซบุ๊ก	3.30	0.45	ปานกลาง
8. ด้านพฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก	3.35	0.47	ปานกลาง
รวม	3.22	0.69	ปานกลาง

ตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 อยู่ในระดับมาก ด้านการค้นหา และ เพิ่มเพื่อนในเฟซบุ๊กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 อยู่ในระดับมาก ด้านการแชร์ เนื้อหาบนเฟซบุ๊กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 อยู่ในระดับมาก ด้านการพฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความคาดหวังจากการใช้เฟซบุ๊กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านลักษณะการใช้เฟซบุ๊กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านจุดประสงค์ในการใช้เฟซบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.30 อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
1. ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน และทันเหตุการณ์	3.85	0.32	มาก
2. ได้รับข้อมูลเพิ่มขึ้น เกิดความรู้ และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	3.72	0.57	มาก
3. เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูล ข่าวสาร ไปช่วยกิจกรรมการเรียนรู้	3.34	0.83	ปานกลาง
4. เพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิง และ สนุกสนาน	4.00	0.01	มาก
5. ใช้เป็นช่องทางการสื่อสาร รวมทั้ง การเสนอความคิดเห็น	4.05	0.05	มาก
6. ใช้เป็นสื่อ และ นวัตกรรมทางการศึกษา ในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง	3.48	0.90	ปานกลาง
7. ใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษา เช่น ส่งงาน สอบถาม และ การเรียนรู้	4.11	0.02	มาก
รวม	3.79	0.38	มาก

ตาราง 6 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้ประโยชน์จากการใช้งานเฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38 เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือ การใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา เช่น ส่งงาน สอบถามงาน และ การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.02 อันดับที่สอง คือ ใช้เป็นช่องทางการสื่อสาร รวมทั้ง การเสนอความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 อันดับที่สาม เพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงและสนุกสนาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.01 อันดับสี่ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน และทันเหตุการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.32 อันดับห้า ได้รับข้อมูลเพิ่มขึ้นเกิดความรู้ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57 อันดับหก ใช้เป็นสื่อ และ นวัตกรรมทางการศึกษา ในการเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ และพัฒนา ตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90 และอันดับที่เจ็ด เพื่อประโยชน์ในด้านการนำข้อมูล ข่าวสาร ไปช่วยในกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.83

ผลการศึกษาผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิต
ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลกระทบการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
1. ผลการเรียนลดลง หรือ แย่ลง	1.93	1.04	น้อย
2. ส่งงานอาจารย์ไม่ทัน เพราะเล่นเฟซบุ๊ก	1.88	1.27	น้อย
3. อาจารย์ / ผู้สอน ว่ากล่าวเพราะเล่นเฟซบุ๊กในชั้นเรียน	1.68	1.03	น้อย
4. ทะเลาะ หรือ โต้เถียง หรือ ขัดแย้งกับเพื่อน	1.60	1.81	น้อย
5. ตื่นสายไปเรียนไม่ทันเนื่องจากเล่นเฟซบุ๊กดึก	1.78	1.05	น้อย
6. เกิดอุบัติเหตุ ทางกายเพราะมัวแต่เล่นเฟซบุ๊ก เช่น เดินชนกับคนอื่น หกล้ม เป็นต้น	1.36	1.62	น้อยที่สุด
รวม	1.70	1.30	น้อย

ตาราง 7 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊ก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.30 เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า อันดับที่หนึ่ง ผลการเรียนลดลง หรือ แย่ลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 อันดับที่สอง ส่งงานอาจารย์ไม่ทัน เพราะเล่นเฟซบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.27 อันดับที่สาม ตื่นสายไปเรียนไม่ทัน เนื่องจากเล่นเฟซบุ๊กดึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.05 อันดับทีสี่ อาจารย์/ ผู้สอนว่ากล่าวเพราะเล่นเฟซบุ๊กในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.03 อันดับที่ยี่ห้า ทะเลาะ หรือ โต้เถียง หรือ ขัดแย้งกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.81 และ อันดับที่ยี่หก เกิดอุบัติเหตุทางกาย เพราะมัวแต่เล่นเฟซบุ๊ก เช่น เดินชนกับคนอื่น หกล้ม เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.62

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ประเด็น พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook) สถานศึกษา/ ที่เรียน คิดเป็นร้อยละ 44.00 ผ่านโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 33.30 บ้าน/ คอนโด/อพาร์ทเมนต์/หอพัก/ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 12.70 และ สถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 10.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตฤณธวัช วงษ์ประเสริฐ และ กุลทิพย์ ศาสตรระจุ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ของวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่ใช้งาน 7 วันต่อสัปดาห์ มีการใช้งานมากกว่า 10 ครั้งต่อวัน สถานที่ใช้งานและการเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊กผู้ให้บริการใช้ที่บ้าน / หอพัก / ที่พักอาศัย การใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้งานของเฟซบุ๊ก (Facebook) ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 77.30 ใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) 4-6 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.30 และใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) 2-3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 1.30 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 51.50 เมื่อพิจารณาความถี่ในการใช้บริการพบว่าส่วนใหญ่ใช้บริการ 1-5 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 168 คน ร้อยละ 42.00 ใช้บริการ 1-3 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 229 คน ร้อยละ 57.25 ซึ่งถือว่าเป็นการใช้เวลากับการใช้บริการเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ที่ใช้เวลานานพอสมควร กลุ่มวัยรุ่น สามารถใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้อย่างอิสระ ไม่ต้องถูกควบคุม ไม่ต้องระมัดระวังเรื่องระยะเวลาที่ใช้บริการในแต่ละครั้ง เนื่องจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นผลของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ส่งผลให้โลกแคบลงจากชุมชนออนไลน์แห่งนี้ ทราบความเคลื่อนไหว เข้าทันและเข้าถึงข้อมูลต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิด ข้อมูลต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ที่สามารถแสดงออกมาในรูปแบบของตัวอักษร ภาพ เสียง มีศักยภาพสูงในการเชื่อมโยงเครือข่ายได้ถึงกันทั้งหมด ทำให้ผู้ที่เข้าไปใช้เกิดความชื่นชอบ สนุกสนาน นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเล่นเฟซบุ๊ก (Facebook) 3-4 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือ 5-6 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 18.00 มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 17.30 เล่นเฟซบุ๊ก (Facebook) 1-2 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) 31 นาที ถึง 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 12.00 และ น้อยกว่า 30 นาทีต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 8.70 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เล่นเฟซบุ๊กมากกว่า 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 33.3 จำนวน 233 คน เล่นเฟซบุ๊ก 30 นาที – 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 30.5 จำนวน 213 คน เล่นเฟซบุ๊ก น้อยกว่า 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 20.1 จำนวน 141 คน เล่นเฟซบุ๊ก มากกว่า 1 ชั่วโมง – 1.30 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 9.1 จำนวน 64 คน และ เฟซบุ๊ก มากกว่า 1.30 ชั่วโมง – 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 7.0 จำนวน 49 คน นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่มีการใช้งานเฟซบุ๊กช่วงเวลา 18.00 น. ถึง 23.59 น.คิดเป็นร้อยละ 86.00 รองลงมามีการใช้เฟซบุ๊กช่วงเวลา 24.00 น. ถึง 05.59 น. คิดเป็นร้อยละ 8.70 และการใช้เฟซบุ๊ก ช่วงเวลา 12.01 น. ถึง 17.59 น.คิดเป็นร้อยละ 5.30 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พิจารณ์ เจริญศรี และ คณะ (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของการใช้เฟซบุ๊กที่มีต่อผลการเรียนของนักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ช่วงเวลาที่นักศึกษาใช้เฟซบุ๊กมากที่สุด คือ หลัง 18.00 น.ไปจนถึงเวลา 24.00 น. สาเหตุที่นักศึกษาใช้เฟซบุ๊กมาก เนื่องจากการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เฟซบุ๊กผ่านสมาร์ตโฟน ซึ่งนักศึกษาเกือบทุกคนมีสมาร์ตโฟนใช้ นักศึกษาสามารถนำสมาร์ตโฟนติดตัวไปได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังนั้น เมื่อรู้สึกเบื่อหน่ายก็ เล่นเฟซบุ๊กผ่าน สมาร์ตโฟนเพื่อฆ่าเวลา และ แก้เบื่อ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษามีแนวโน้มในการใช้เฟซบุ๊กเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมการใช้

เฟซบุ๊กที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายแต่ละด้านดังนี้

ด้านการแชร์ เนื้อหาบนเฟซบุ๊ก พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมด้านการแชร์ เนื้อหาบนเฟซบุ๊ก อยู่ในระดับมาก แสดงว่า นิสิต แชร์ เรื่องราวส่วนตัว เนื้อหา ข้อมูลข่าวสาร เนื้อหา บทความที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งรูปภาพส่วนตัว สอดคล้องกับ แอนนา อิมจำลอง และ วิไลวรรณ จงวิไลเกษม (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการสื่อสารการเรียนการสอนทางด้านนิเทศศาสตร์ ของอาจารย์ผู้สอนทั้ง 3 ท่าน ผลการวิจัย พบว่า การใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการสื่อสารในแต่ละรายวิชา นำเสนอภายใต้กรอบการวิเคราะห์คือ การโพสต์ (post) การแบ่งปัน (share) และการแสดงความคิดเห็น (comment) การโพสต์ข้อความเนื้อหาในรายวิชาที่สอนของผู้สอนในแต่ละข้อความ ผู้สอนต้องการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงข้อกำหนดในการเรียนของแต่ละวิชา รวมถึงเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้เรียนสามารถโหลดเอกสารเองจากสถานที่ใดก็ได้ผ่านอินเทอร์เน็ตบนหน้าเฟซบุ๊กของตัวเอง พร้อมแบ่งปันเอกสารให้เพื่อน ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง

ด้านจุดประสงค์ในการใช้งานเฟซบุ๊ก พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมด้านจุดประสงค์ในการใช้งานเฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นิสิตมีจุดประสงค์ใช้เฟซบุ๊กเพื่อกิจกรรมการเรียนการสอน ติดต่อสื่อสารกับเพื่อน เพื่อความบันเทิงส่วนตัว เพื่อให้ทันกระแสสังคม / ตามกระแส ต้องการหาเพื่อนใหม่ และ ใช้เพื่อผลทางธุรกิจ เช่น จำหน่ายสินค้า หรือ โปรโมทสินค้า สอดคล้องกับ ภัทรศิชา นวลศิริ และ มาลี สบายยิ่ง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กกับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะรูปแบบการเข้าใช้เฟซบุ๊กต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากรูปแบบการใช้งานทั้งเพื่อการสนทนาหรือเป็นช่องทางการสื่อสาร หรือการค้นหาเพื่อนใหม่ รวมทั้งการนำเสนอข้อมูล ภาพ วิดีโอและการโฆษณาขายสินค้านั้น ล้วนแต่เป็นการเข้าใช้ที่มีรูปแบบเป็นไปในลักษณะทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างบุคคล กลุ่มคน หรือ สังคม

ด้านการค้นหา และ เพิ่มเพื่อนในเฟซบุ๊ก พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมการค้นหา และเพิ่มเพื่อนในเฟซบุ๊กอยู่ในระดับมาก แสดงว่า นิสิต ได้ทำการเพิ่มจากเพื่อนที่รู้จักกันอยู่แล้วในชีวิตจริง (เรียน/ทำงาน/ครอบครัว) รวมทั้ง เพิ่มจากเพื่อนในอินเทอร์เน็ตที่รู้จักกันอยู่แล้ว (chat/community) การค้นหาผ่านทางระบบค้นหาผู้ใช้ของเฟซบุ๊ก (Facebook) เพิ่มเพื่อนจากการ suggestion ของเฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อนที่มีอยู่แล้วเพิ่มจากเพื่อนใน List รายชื่อของเพื่อนที่มีอยู่แล้ว และเพิ่มเพื่อนที่เป็น คนดัง/ดารา/ นักร้อง ซึ่งสอดคล้องกับวรชญา โคตรพัฒน์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้ Facebook Fanpage Bangkok Bank Credit Card ของผู้ถือบัตรเครดิต ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 44.00 มีพฤติกรรมการใช้ Facebook Fanpage ของธนาคารกรุงเทพ โดยมีความถี่ในการเข้าใช้บริการ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 53.00 ช่วงเวลาที่เข้าใช้บริการเวลา 18.01 – 22.00 น. ร้อยละ 51.00 ระยะเวลาในการเข้าใช้บริการ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 90.00 อุปกรณ์ที่ใช้บริการ ได้แก่ สมาร์ทโฟน ร้อยละ 76.00 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการเพื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการขาย ร้อยละ 70.00 การมีปฏิสัมพันธ์กับธนาคารในการใช้บริการ Facebook Fanpage เพื่อกด Like

ด้านลักษณะการใช้เฟซบุ๊ก พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมลักษณะการใช้เฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นิสิตมีพฤติกรรมลักษณะการใช้เฟซบุ๊ก การเขียน post ข้อความเล่าเรื่องต่างๆ การเขียนแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ ของเพื่อน การ chat กับเพื่อน การ upload ภาพในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ (comment) รวมถึง การติดตามข่าวประจำวัน/ข่าวการเมือง/ข่าวการศึกษา และติดต่อสอบถามกิจกรรมการเรียน หรือ ส่งงาน ครู/อาจารย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ธีร อนันตพงศ์ และ จารุรินทร์ ปิตานพงศ์ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลของ Facebook ต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง 420 คน มีจำนวน 416 คน (ร้อยละ 99.00) เคยใช้ Facebook และยังคงใช้อยู่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อน (ร้อยละ 87.00) ติดตามเรื่องเรียน / งาน (ร้อยละ 70.00) ติดตามข่าวสาร (ร้อยละ 60.80)

ด้านความคาดหวังจากการใช้เฟซบุ๊ก พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมด้านความคาดหวังจากการใช้เฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นิสิตต้องการทราบเหตุการณ์ ข้อมูลข่าวสาร และความเป็นไปต่าง ๆ ต้องการสร้างความเป็นตัวตนของตนเอง สามารถถ่ายทอดเรื่องราว และแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ สร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเพื่อนและผู้อื่น รวมทั้งต้องการหาคำแนะนำและความคิดเห็น เพื่อช่วยในการตัดสินใจ และ ต้องการความเพลิดเพลิน สนุกสนาน สอดคล้องกับวรรณช ไชยเดช และ ก้องกาญจน์ วชิรพจน์ (2557) ได้ทำการศึกษารื่องการใช้โซเชียลมีเดียกับการจัดการเรียนการสอน : เฟซบุ๊กกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา ผลการศึกษา พฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก เพื่อการเรียนรู้ จากการศึกษากิจกรรมในมิติเวลาของการใช้งาน นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 24.10 เวลามากกว่า 6 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวัน ในกรณีการใช้งานสำหรับกรณีทั่ว ๆ ไป ในขณะที่การใช้งานเฟซบุ๊ก เพื่อการเรียนรู้ นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 21.10 ใช้เวลาระหว่าง 30 -1 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งคิดเป็นประมาณการสัดส่วน การใช้งานเฟซบุ๊กเพื่อกรณีทั่ว ๆ ไป ต่อการใช้งานเพื่อการเรียนรู้ เท่ากับ 1 : 0.08 ซึ่งเมื่อทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง เพิ่มเติมทำให้ทราบว่า การที่ระยะเวลารวมของการใช้งานเฟซบุ๊ก เพื่อการเรียนรู้ไม่สูงมากนัก อาจมาจากการที่ นักศึกษามีเป้าหมายในการใช้งานอย่างชัดเจน เช่น การใช้งานเฟซบุ๊กเพื่อฝากข้อความ ในขณะที่ กลุ่มที่ใช้เวลาในการใช้งานเฟซบุ๊กเพื่อการเรียนรู้จำนวนมาก ส่วนมากจะใช้เฟซบุ๊กในการค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ซึ่งเฟซบุ๊กเป็นเพียงต้นทางในการค้นหาเพื่อเชื่อมต่อไปยังแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

ด้านพฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นิสิตมีพฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊กมักจะทำในเวลาว่าง การสื่อสารในเฟซบุ๊กใช้เป็นเพื่อนในเวลาว่าง รวมไปถึงเฟซบุ๊กช่วยให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ การสื่อสารในเฟซบุ๊กมักจะกระทำเมื่อต้องการหาข้อมูล การสื่อสารในเฟซบุ๊กเมื่อต้องการติดต่อเพื่อนและบุคคลที่รู้จัก พฤติกรรม การสื่อสารในเฟซบุ๊ก เมื่อต้องการอัปเดต รูปภาพ และข้อมูลต่างๆ และการสื่อสารในเฟซบุ๊กใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การสืบค้นข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์ (2258) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการใช้ Facebook ในการเรียนการสอน รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความคิดเห็นต่อการใช้ Facebook ในการเรียนการสอนรายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อภาพเพื่อการศึกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การใช้ Facebook ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนทำให้เกิดความใกล้ชิด ค้นคว้ากับอาจารย์ผู้สอนมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25, SD = 0.79 รองลงมาคือ การเรียนโดยใช้ Facebook ทำให้มีโอกาสดูแลเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21, SD = 0.70 และการเรียนโดยใช้ Facebook ช่วยในการเสนอแนะงานทำให้ลดเวลาในการนำเสนอในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18, SD = 0.80 ตามลำดับ

ในประเด็นการใช้ประโยชน์จากการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ประโยชน์ 3 อันดับแรกได้แก่ อันดับหนึ่ง เฟซบุ๊กใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา เช่น ส่งงาน สอบถามงาน และการเรียนรู้ อันดับที่สอง เฟซบุ๊กใช้เป็นช่องทางการสื่อสาร รวมทั้งการเสนอความคิดเห็น อันดับสามเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงและสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์ และ คณะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อผ่อนคลายดูหนังฟังเพลงเป็นประจำ ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อประโยชน์เพื่อความบันเทิงในด้านผ่อนคลายความเครียดมากที่สุดรองลงมาคือใช้สื่อสังคมออนไลน์ฟังเพลงออนไลน์ ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตอยู่ในวัยรุ่น การดูหนังฟังเพลงเป็นกิจกรรมที่วัยรุ่นชื่นชอบ สามารถเปิดดูได้ผ่านสมาร์ทโฟนที่ติดตัวไปไหนได้ตลอดเวลา

ประเด็นผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ผลกระทบ 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง ผลการเรียนลดลง หรือ แย่ลง อันดับที่สอง ส่งงานอาจารย์ไม่ทัน เพราะเล่นเฟซบุ๊ก และ อันดับสามตื่นสายไปเรียนไม่ทัน เนื่องจากเล่นเฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภัทร เริ่มศรี (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่มีผลกระทบต่อนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีผลกระทบมากที่สุด คือ อ่านหนังสือทบทวนบทเรียนน้อยลง รองลงมาคือ ไม่มีสมาธิในการเรียน ชอบนั่งเล่นเฟซบุ๊กขณะเรียน งานที่ได้รับมอบหมายต่าง ๆ เสร็จช้า ไม่มีความสนใจในวิชาที่เรียน ผลการเรียนลดลง ไม่มีความสนใจในวิชาที่เรียน ผลการเรียนลดลง ไม่ให้ความสนใจในงานกลุ่ม และขาดเรียนบ่อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1. ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มีความถนัดในการใช้งานเฟซบุ๊กสูง โดยเฉพาะเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงควรกำหนดเป็นนโยบาย และมีแนวทางขับเคลื่อนอย่างชัดเจน และจริงจังในการนำเฟซบุ๊กมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิต

1.2. ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการใช้ประโยชน์จากการใช้เฟซบุ๊กอยู่ในระดับมากและเข้าถึงข้อมูลรวมทั้งการโหลดสื่อการสอนของครู มาใช้ประกอบการทำรายงาน ใช้เป็นช่องทางในการรายงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรมีมาตรการกระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนนำเฟซบุ๊กมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม ควรมีการศึกษาผลกระทบจากกลุ่มผู้ทำงานและกลุ่มวัยรุ่น ในเขตจังหวัด มหาสารคาม หรือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำวิธีวิจัยแบบอื่นมาใช้ประกอบผลการวิจัย เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อขยายผลการวิจัย

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียนในทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

กันตธีร์ อนันตพงศ์ และจารุรินทร์ ปีตานพวงศ์. (2557). ผลของ Facebook ต่อนักศึกษามหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 32 (6), 393 - 404.

ตฤณวัช วงษ์ประเสริฐ และ กุลทิพย์ ศาสตรระจุ. (2559). ทักษะคิดและพฤติกรรมการทำงานเฟซบุค

(Facebook) ของวัยทำงานใน กรุงเทพมหานคร. *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม* นิด้า, 3 (2), 29 - 46.

จุฑารัตน์ ศราวรรณวงศ์ และ คณะ. (2560). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 1(2), 16 -31.

จิรภัทร เริ่มศรี. (2558). พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่มีผลกระทบต่อนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*, 9(1), 59 – 65.

ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์. (2558). การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการใช้ Facebook ในการเรียนการสอน รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกเพื่อการศึกษา สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(3), 82 -88.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. (2557). พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 32(2), 1-23.
- พิจารณา เจริญศรี และ คณะ. (2560). อิทธิพลของการใช้เฟซบุ๊กที่มีต่อผลการเรียนของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *BUACADEMIC REVIEW*, 14(1), 120-139.
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรศิลา นวลศรี และ มาลี สบายยิ่ง. (2559). พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) กับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5(2), 157-178.
- วรรณพร ไชยเดช และ ก้องกาญจน์ วชิรพจน์. (2557). การใช้โซเชียลมีเดียกับการจัดการเรียนการสอน : เฟสบุ๊คกับการสร้างแรงจูงใจการเรียนของนักศึกษา. *Proceedings การประชุมวิชาการระดับชาติ เปิดโลกกว้างทางปัญญา วิชาศึกษาทั่วไป – GEN Conference 2014 Open World*, 213 – 225.
- วัชรญา โคตรพัฒน์. (2558). *พฤติกรรมการใช้ Facebook Fanpage Bangkok Bank Credit Card ของผู้ถือบัตรเครดิต ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ*. การค้นคว้าอิสระ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- แอนณา อิมจำลอง และ วิไลวรรณ จงวิไลเกษม. (2556). การใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการสื่อสารการเรียนการสอนทางด้าน นิเทศศาสตร์. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์*, 7(2), 75-93.